

EKONOMİ POLİTİK

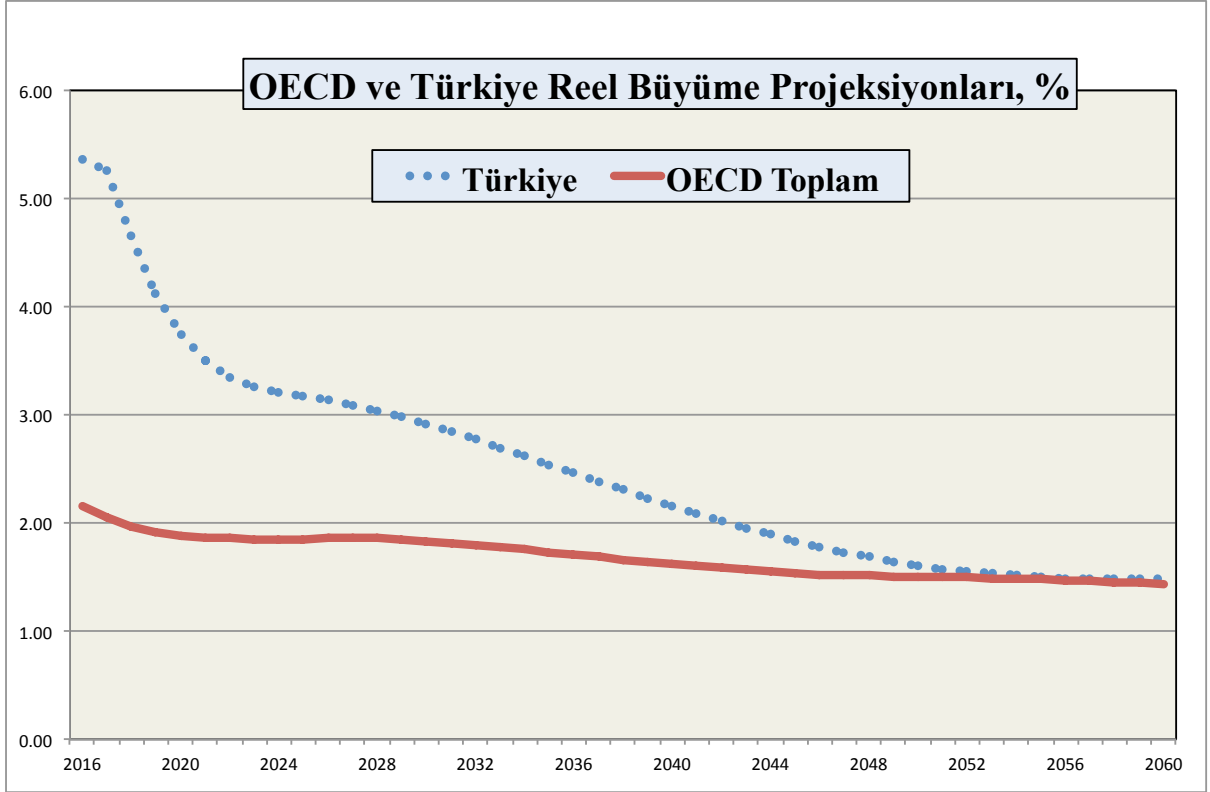
Erinç Yeldan, 29 Temmuz 2015

Dünya'dan Türkiye Ekonomisinin Görünümü

Bu haftaki yazımızda ‘“yabancılar” bizi nasıl görüyor?’ konusunu işleyeceğiz. Birbirini tamamlayan iki çalışmayı kaynak olarak kullanacağım: birincisi **Korkut Boratav** hocanın yeni kitabı: *Dünyadan Türkiye'ye, İktisattan Siyasete* (Yordam Kitap); diğeri OECD'nin *Ekonomik Görünüm* (Nisan 2015) Raporu'nun dünya ekonomisi ve Türkiye'ye ilişkin uzun dönemli projeksiyonları.

Önce OECD Raporu'ndan başlayalım. OECD, (IMF ve Dünya Bankası gibi diğeri “Vaşington Uzlaşısı kurumlarıyla birlikte) dünya ekonomisinin 21. yüzyılda giderek yavaşlayacağını ve durgunluğa sürükleneceğini öngörmekte. OECD'nin bu “kötümser” öngörüsü başlıca üç nedene bağlanmakta: (1) nüfusun yaşlanması sonucunda, üretici iş gücünün göreceli olarak azalması ve tüketim talebinin daralması; (2) sera gazlarının etkisiyle birlikte iklim değişikliği tehdidinin gerçekleşmesi, tarımsal üretimin gerilemesi, yeni bakterilerin ve mikropların üremesi sonucunda işgücü üretkenliğinin gerilemesi; (3) 21. yüzyıl kapitalizminin yarattığı gelir eşitsizliği sonucunda sosyal sınıfların giderek kutuplaşması ve yoğunlaşan sosyal dışlanma sonucunda artan sosyal gerginlikler ve toplumsal şiddetin yol açtığı üretim kayıpları...

Liste, kuşkusuz, daha uzatılabilir. Ama OECD'nin öngörülerinin grafiksel dökümü artık 20. yüzyılın geleneksel “hızlı büyüme” hızlarının söz konusu olamayacağını ve 21 yüzyılın ikinci yarısının durgunluk içinde geçeceğini belgelemekte. “Genç” Türkiye de bu süreçlerden fazlasıyla etkilenecek görünümde. Öyle ki, 2015 sonrasında büyüme hızlarının ortalama yüzde 4'lerden, yüzde 3'e ve 2050'ye doğru yüzde 2'nin altına düşeceğini tahmin eden OECD uzmanları, 2060'a ulaşıldığına artık gerek küresel ekonominin gerekse Türkiye'nin düşük büyüme (durgunluk) eşiğinde birbirine yakınsayacağını vurguluyor. Söz konusu büyüme patikası aşağıdaki Şekil'de çizilmekte.

Kaynak: OECD Ekonomik Görünüm, Nisan 2015.

Buna ek olarak eğitilmiş işgücünün (beşeri sermayenin) trend büyüme oranlarına katkısının dünya genelinde durağanlaşacağı; ancak Türkiye'nin bu olumsuz süreçten etkilenecek ülkelerin başında geleceğinin beklendiği kaydedilmiştir. Rapor, Türkiye için acil olarak bir eğitim reformunun gerekliliğine vurgu yapmakta.

Korkut hoca ise yazımızın başlığının esinlendiği yeni kitabında son dönem yazılarını ve söyleşilerini dört ana başlık altında toplamış: “Memleketin Haline Bakarken”; “Türkiye Ekonomisi”; “Dünya Ekonomisi” ve “Marksist İktisat”. Her zaman güncelliğini koruyan, akıcı üslubuyla Korkut hoca bizlere şu gerçekleri hatırlatıyor:

“Emperyalizm, kapitalizmin bir dünya sistemine dönüşmesinin son adımudur. Kapitalizme özgü sömürü ilişkileri, ilave asimetrik öğelerle de beslenerek tüm dünyaya yayılır; ülkeler arası boyutlar kazanır. Uluslararası ticarete dev ticaret sermayesi ile çok sayıda üretici karşı karşıya gelir; ticaret yoluyla sömürü söz konusu olur. Sermaye ihracı sömürü yaratır, kar ve faiz akımlarına dönüşür. Hem metropol hem de çevre toplumlarında önemli yapısal yansımalar yol açar; sistemin bünyesinde eşitsiz gelişime, ana kutuplar arasında asimetrik ilişkilere, yapısal bağımlılığa yol açar.” (sf. 298).

Uluslararası iş bölümünün ucuz ithalat ve ucuz işgücü deposu Türkiye, bu yapısal bağımlılık ve asimetrik ilişkiler yumağına “Yurtta Savaş, Cihanda Savaş” konjonktüründe giriyor.